

3. Швейцер А.Д. Теория перевода (статус, проблемы, аспекты). – М.: Наука, 1988. – 215 с.
4. Как переводят фильмы, игры и сериалы
5. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/croak_1?q=croak
6. Шрек қазақша нұсқа
7. Шрек 1-2-3-4 түпнұсқа

Бахыт А., Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, филология факультеті, МКЯЛ-61, магистрант
(*Ғылыми жетекші – филол.ғыл.докторы, профессор Жарылғанов Ж.Ж.*)

БАҚЫТЖАН МАЙТАНОВ – ӘДЕБИЕТ ТЕОРИЯСЫ

Әрбір ғылымның сәтті дамуына, жетілуіне, нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін берік теориялық негізі болуы керек. Егер теория жалған болса, онда ол мүмкін болмайды. Грек тілінен аударғанда "теория" термині "байқау", "зерттеу" дегенді білдіреді.

Әдебиет теориясы (немесе оның қарапайым презентациясы – "Әдебиеттануға кіріспе") – нақты әдеби фактілерден алшақтатылған ең дерексіз ілім, тек жалпылаулардан тұрады және әдіснамалық ғылымға жатады.

Көркем ойлаудың тарихи және эстетикалық қалыптасқан түрлерін зерттей отырып, теория өзінің типологиясын дамытады, әдебиетке қатысты жалпы ұғымдарды (категорияларды), атап айтқанда, верификация, проза, романтизм, реализм және тағы басқалар туралы анықтайды және түсіндіреді, сюжеттің категорияларын, композицияларды, әдеби кейіпкерлерін түсіндіреді, көркем әдебиеттің мақсаты мен оның таным функцияларын қарастырады, әдебиеттің ең кең және жалпы мәселелерін зерттейді.

Әдебиет теориясы үш негізгі бөлімді қамтиды.

I. Танымдық іс-әрекет әдісі ретінде әдебиет туралы ілім.

Бұл ғылым әдебиет философиясының бір түрі, қоғамдық сананың ерекше түрі (бұл жағдайда сана мен танымдық белсенділік синоним ретінде қарастырылады).

II. Шығарма туралы, оның құрылымы мен құрамы туралы ілім (жалпы поэтика және теориялық поэтика).

III. Әдеби процесс, әде

биеттің негізгі формалары, оның тарихи эволюциясының заңдылықтары туралы ілім.

Кейде бұл бөлім тарихи-әдеби процесс туралы ілім деп аталады.

Осылайша, әдебиет теориясы нақты емес, дерексіз сипатта ерекшеленеді. Мұнда әр әдеби субъект (жалпы әдебиеттен бастап кез-келген әдебиетке дейін) осы құбылыстың белгілі бір жазушының көркемдік тәжірибесінде, белгілі бір шығармада қалай көрінетініне қарамастан, жалпы түрде қабылданады.

Б.Майтановтың кітаптары мен зерттеулері олардың авторы баяндаудың психологизмі мен драматизмі мәселелеріне бет бұрған кезде тереңірек әрі тартымды бола түседі. Қарастырылатын зерттеу нысаны кеңейе түсті – З. Шашкиннің "Тоқаш Бокин", Х. Есенжановтың "Яик – жарқын өзен" туындылары, А.Нұрпейісовтің "Қан мен тер" трилогиясы, М. Қаратаевтың "Даладағы мүйіз" романы, С. Сейфуллиннің, С. Мұқановтың, А. Нұрпейісовтің, А. Нұрмановтың және т. б. жазушылардың романдары мен повестері. Кәсіби әдебиеттанушы жұмыс құрылымындағы жағымды сәттерді ғана емес, кемшіліктерді де байқайды. Бұл күрделі өмірлік сәттерді сипаттаудағы фрагментация элементтері болып келеді, ол З. Шашкиннің "Тоқаш Бокин" шығармашылығында жалпы баяндау канвасында теріс салдарға әкеледі. Ресейлік зерттеушілер Тарихи-революцияға дейінгі және тарихи жанрдағы шығармаларды ғылыми айналымға сирек енгізсе де, қазақ әдебиеттануы өзінің тарихына және тарихи процестің барысын баяндайтын шығармаларға аса мұқият қарайды. "Халық-азаттық қозғалысының және XX ғасырдағы Ақпан, Қазан төңкерістерінің оқиғалары біз үшін идеологиялық алыпсатарлықтың негізі емес, тек ғылым жоққа шығара алмайтын факт" – деп айтқан Б.Майтанов [1, 7].

Б.Майтанов А. Нұрпейісовтің "Қан мен тер" трилогиясының өзіндік ерекшелігін байқайды, автор кейіпкерлердің логикалық дамуына шешуші әсер етпей, ең күрделі және маңызды психологиялық сәттерде әртүрлі өмірлік құбылыстарға нәзік баға береді.

Қазақ романының материалдары негізінде көркем шығарманың пәндік-бейнелеу жүйесінің қызмет ету аспектісіндегі психологизм мәселесі Б.Майтановтың "Көркем әдебиеттегі

психологизм" кітабында жан-жақты талданады. Көркем мәтіннің құрылымы психологиялық талдаудың негізгі көзі болып табылады. Баяндау компоненттерінің поэтикасы аясында кейіпкердің ішкі әлемін бейнелеудің формалары мен тәсілдері ХХ ғасырдағы қазақ романын зерттеу негізінде анықталады. Оқу құралы қазіргі әдеби үрдістерге сәйкес жазылған. Б.Майтанов автордың және романның баяндау жүйесінің мәселелерін, портретті кейіпкердің психологиялық сипаттамасының құрамдас бөлігі ретінде, ландшафтты психологиялық талдаудың бір түрі ретінде қабылдауды мұқият зерттейді.

Диалог теориясын, диалогтың этнопсихологиялық маңыздылығын және оның эмоционалды әсер ету саласын егжей-тегжейлі қорытындылай отырып, кейіпкерді ашудағы диалогтың экспрессивті-семантикалық функцияларын нақты мысалдармен ашады және растайды. Кітаптың бесінші тарауында ішкі монолог келесі аспектілерде зерттелген: монолог және жан романтикасы, кейіпкердің іс-әрекет факторы ретінде өзін-өзі талдауы, сезімдер мен ойлардың экстраверттілігі. Кітаптың Қазақстан әдебиетін зерттеушілер үшін маңызы өте зор, өйткені оның беттерінде автор мен кейіпкердің проблемалары, пейзаждық сипаттамалар, психологиялық портреттің көркемдік-эстетикалық компоненттері (диалогтың эмоционалды-экспрессивті функциялары, ішкі монологтың ұсынымдық-интуитивті, логикалық және иррационалды қасиеттері) жан-жақты қамтылған. Б.Майтанов М. Әуезов, М. Жұмабаев, Ж. Аймауытов, Б. Майлин, Ғ. Мұстафин сынды ұлттық әдебиет классиктерінің Қазақстан сөз шеберлеріне тигізген оң ықпалын ерекше атап өтті [2, 65].

ХХ ғасырдағы қазақ әдебиетінің үздік шығармаларында қазақ прозасының тәжірибесін, модернистік және постмодернистік бағыттың басымдығын ескере отырып, орыс классикалық және қазіргі заманғы әдебиетінің жемісті дәстүрлері үйлесімді көрініс тапқан. Соңғы жылдардағы романдарда "эпикалық әңгіме драма, лиризм элементтеріне толы. Пластикалық бейнелеу өнеріне, олардың сипаты мен мән-жайларының арақатынасындағы үлкен рөліне байланысты интерьерлеу және экстерьерлеу процестеріне үндеу көркем шығармада өмірлік-дүниетанымдық ұстанымдар, кейіпкердің рухани-интеллектуалдық өзіндік ерекшелігі шынайы көрсетілуі керек, дегенмен психологиялық талдау әрқашан басым бола бермейді". Соңғы жылдардағы романдарда кітаптың авторы "эпикалық әңгіме драма, лиризм элементтеріне толы" деген қорытындыға келді.

Көптеген жағдайларда Психологизм "Жазушылар шеберлігінің басты критерийлерінің бірі болып табылады. Психологиялық талдау қазақ романының мазмұны мен формасын әсерлі түрде байытады, адамдардың рухани әлемінің дамуы мен жетілу динамикасын, әлеуметтік ғарыштың ақиқатын қарама-қайшылықтар бірлігінде шынайы бейнелейді.

Көркем ойлаудың жаңа тәсілдерімен ұштастыра отырып, бейнелеудің дәстүрлі формалары қазақ романының сан алуандығын алдын ала айқындайды, ол әлемдік әдебиеттің жиынтық тәжірибесіне Оған ғана тән дүниені эстетикалық қабылдау мен ұғыну ерекшеліктерін енгізеді".

Бақытжан Майтанов шығармаларының шынайылығы – батырлардың тарихи шынайы тұлғалар болып табылатындығында. Мұндағы жазушының көркемдік шешімі-оның шығармаларындағы өмір шындығының сәйкестігі.[3, 36]

Бақытжан Майтанов өзінің "Көркем тамақтану. Әдеби сын" 1983, эпикалық жанрда революция жасағанын айтады.

Зерттеуші әдебиеттанушылардың әрқайсысы негізінен бір аспектілерге немесе кейбір аспектілердің жиынтығына назар аударады, олардың негізінде оларды ажырату жүзеге асырылады. Яғни, әдебиетті зерттеу объектісінің қосарлылығын анықтау кезінде отандық және шетелдік әдебиеттанушылардың осы қосарлылық туралы айтқандарының бәрін пайдалану керек және олардың айырмашылықтарын жасаған барлық принциптерді ескеру қажет.

Бақытжан Майтанов сонымен бірге бұл демаркация жүргізілген жалпы ғылыми контекстпен, әдеби категорияларды анықтайтын философиялық жүйелермен және, сайып келгенде, белгілі бір лингвистикалық теорияда осы демаркацияны алатын орынмен қарастыру қажет деп санайды.

Тек осындай жиынтық тәсіл, тек Совет үкіметінің делимитациясының тар шеңберінен шығып, ыңғайлылық үшін және шартты түрде тіл мен сөйлеу деп атауға болатын барлық дихотомиялық делимитациялардың барлық лингвистика үшін іргелі болып табылатын құбылыстарды барабар түсінуге мүмкіндік береді. Соңғы кездері тіл мен сөзді бір-біріне қарсы қою әдетке айналды. Сөйлеуде тілге енетін бірліктер мен ережелердің бірдей жиынтығы қайталанатын, бірақ олардың құрамына жаңа ештеңе енгізілмейді, дегенмен олардың көптеген өзгеруіне жол беріледі [4, 11].

Жазушы өзі үшін емес, белгілі бір оқырман аудиториясы үшін жазатындықтан, авторлық шығармадағы түсінікті бастама қоғамдық сана ретінде қарастырылады. Көркем әдебиеттің

энциклопедиялық білімі басқаша күмәнді болып көрінеді: нақты ғылым түсінікті, ол табиғатта заңдылықтарды орнатады, бірақ әдебиетте бұл жоқ. Өйткені, жазушы қалаған нәрсені жазады, мұнда танымдық мәні қандай болуы мүмкін? Шындықты көркемдік практикамен түсіну ғылымға қарағанда өзгеше.

Шығармада элективті көп; оқылған болуы мүмкін немесе басқаша болуы мүмкін. Бірақ жұмыстағы ең маңызды проблемалар міндетті емес, бірақ қажет. Дарынды суретші нақты және әлеуметтік – тарихи шындықтың бір немесе басқа жақтарынан ешқайда кете алмайды. Әдебиеттің танымдық қасиеті мәселесін классика деп аталатын әдебиеттің материалында қарастыру керек. Тек ол байыпты зерттеуге лайық.

Әдебиет үмітсіздік пен бақыт ережелері бойынша өмір заңдылықтарын ашады, шындықты, жақсылық пен сұлулықты түсінуге мүмкіндік береді. Ең маңызды категория-көркем образ. Оның әлемге деген көзқарасы келесі танымдық сипаттамалармен ерекшеленеді: сурет автордың сана призмасы арқылы сыналатын өмірдің нақты сезімдік саласын көрсетеді; сурет идеялық тұрғыдан танылады, өйткені жазушы шындыққа өз бағасын береді; көркем образ эмоционалды белсенділікпен бағаланады, мысалы, бір тақырыпты дамытатын әртүрлі жазушылар әр түрлі көркемдік пен танымдық сипатқа ие; әдебиеттің танымдық мәні адам өмірінің заңдылықтарын ашудан, адамдарды өзара түсінуден, олардың мінез-құлқынан тұрады.; оқырман тарихи дереккөздерден гөрі әдеби шығармадан елдің өткені мен оның қайраткерлері туралы көбірек біледі.

Бақытжан Майтанов өзінің "көркем шығармашылықты" зерттеуінде: "бұл көркемдік әдістер жазушыларға тән белгілермен қатар, олардың мәнін түсіну үшін оларды саралап бағалау керек" деген оймен сөйлейді. Осыған сүйене отырып, автор әдебиеттанушы мен зерттеушінің шығармалардағы назары диалог пен монолог функцияларына бағытталған деген қорытындыға келді [5, 84].

Бақытжан Майтановтың зерттеулеріндегі өмір шындықты көркем шығармаға және идеялық-көркемдік бірлікке айналдыру процесінің көркем шығармасының поэтикасын зерттеуге арналған. Бақытжан Майтанов әрбір шығармаға объективтілік, толықтық және ықшамдылық танытатыны дәлелденді.

Егер Бақытжан Майтановтың "Біз ұлттық сипатты қалай түсінеміз" атты мақаласын бағалайтын болсақ, автор табиғатты нақтылаумен, ішкі мәтінмен, позитивті, негативті және таза көркемдік идеалға деген екіжүзді көзқараспен байланыстырады. "Қазір шеберлік сатыға көтеріліп, қозғалыста болуы керек, арқан тартпау керек", - дейді Бақытжан Майтанов [6, 65].

Менің жұмысымда зерттеудің негізгі әдістері тарихи-генетикалық және социологиялық әдістер болды. Бұл әдістер әдебиеттанушы Б.Майтановтың еңбектері мен шығармаларының шындықпен, қоғамдық жағдаймен және тарихи оқиғалармен байланысын анықтады.

Қазақ әдебиеттануының көрнекті өкілі, белгілі әдебиеттанушы ғалым, әдебиет сыншысы, ойдың көркем-эстетикалық әлемінің білгірі, ұлы ұстаз, филология ғылымдарының докторы, профессор Бақытжан Қауасханұлы Майтанов та ғылыми ойлау жүйесімен, шығармашылық ізденістерімен, адами ізденістерімен ерекшеленді. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, Ш.Уәлиханов атындағы сыйлықтың лауреаты Бақытжан аға Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ғылым саласындағы үздік жетістіктері үшін берілетін мемлекеттік мекемелерде бірнеше рет сөз сөйледі [7, 12].

Б.Қ. Майтанов біздің әдебиетіміздегі екі жарқын тұлға – Н. Ровенский мен В. Бадиков туралы, олардың теориялық және тарихи проблемаларға жалпы мәдени және философиялық көзқарастары туралы "Қазақстанның әдебиеттанудағы қазіргі әдебиеті" атты баяндамасын мұқият тыңдады. "Жаңа желдер "жинағын ашқан" оқырманға арналған хабарламада В.Бадиков жазушы мен оқырман бір-бірін есте сақтауы керек, олар бөлек болмауы керек. Ал сыншы – олардың делдалы, мүмкін оқырманға немесе оқырманға жаңа шығармаларды жіберуге арналған белгілі бір лоцман. Сынға біздің заманымыздың "әдеби фактісін", елеулі назар аударуға лайық әдеби құбылыстарды көрсету қиын. Жауапкершіліктің екінші жағы – псевдолитератураны әшкерелеу".

Атақты қазақстандық әдебиеттанушы қазақ романының көркемдік құрылымының ерекшеліктерін мұқият және нақты қарастыру, автордың бейнесін және оның поэтикасын, психологизмі мен баяндау драматизмін ашу мысалында көркем мәтінді талдау әдісімен әдебиет туралы ғылымды байытты. Б.Майтанов романдардың ортақтығын автор-баяндаушының, автор-кейіпкердің және автор-баяндаушының бейнесін анықтау аспектісінде бақылап отырды. Әдебиеттанушы ғалым М. Бахтиннің көзқарасымен бөліседі: баяндаушы мен автор бірдей тұлға емес.

"Шығарманың поэтикасында бұл ұғымдар бірдей емес. Автор да, кейіпкер де, жай баяндаушы да баяндаушы бола алады". Тікелей авторлық сөз "лирикалық-эмоционалды тұрғыда жаңа баяндау мүмкіндіктерін ашады және осының арқасында қазақ тарихи романында барынша айқын көрінетін шығарманың идеялық-құрылымдық ұйымдастырылуының басты критерийі ретінде көрінеді". С.Сейфуллиннің "Тар жол, тайғақ кешу" және С. Мұқановтың "Ботагөз" романдарында объективті авторлық бейненің болуы көркем-эстетикалық қағидат ретінде көрініс табады.

"Әдеби заман – бүгінгі күн. Біздің көз алдымызда бұл ертеңгі күннің салдары болады. Біз тарихтан артта қалмас үшін әдеби сәттерді тоқтатпаймыз, бірақ оларды мәдени жадымызда болашақтың салдары – өзгеріс желдері ретінде сақтаймыз". Мерзімінен бұрын қайтыс болған үлкен ғалымдар мен жарқын тұлғалардың бұл өсиеті дәстүр мен қол жеткен жетістіктерге сүйене отырып, бастауларын жалғастыратын әріптестер мен студенттерге арналған.

Әдебиет ғылымында таптық, партиялық және басқа да әлеуметтік мәселелер біртіндеп поэтика мен стиль проблемаларына, көркемдік проблемаларға қарай жылжи бастады. Бақытжан Майтанов қандай проблемалар қойса да, шешпесе де, әдебиет оны көркемдік құбылыс ретінде қызықтырды және теория тарихи, ең бастысы ұлттық факторды ескере отырып, жеке әдебиеттану зерттеулерінің негізінде әдебиеттің өзінен алынды.

Көркем сөздің негізгі құралы – тіл. Тіл – көркем шығарма арқылы өзінің эстетикалық табиғатын ашады. Оны көркем шығарма негізінде талдау, оның көркемдік ниетін бағалау – сөзсіз, қазақ сөзінің мағынасын тереңірек зерделеуге, мазмұнына терең бойлауға мүмкіндік береді. Иә, ол өзінің жақын бақытына мұқият әрі мұқият бола отырып, басқа біреудің бақшасынан кем түспеді және әдеби сын мен әдебиет теориясының көркемдік деңгейін өзгерте отырып, Бақытжан Майтанов қазақ сөзін көп дәрежеде зерттеді.

Майтановтың қызығушылығының кеңдігі оны алғашқы шығармалардан бастап қазақ және шетелдік классика, кескіндеме, театр немесе өнердің басқа түрлері болсын, аралас салалардан әртүрлі материалдарды сыни талдауға енгізу қажеттілігіне алып келді. Бұл олардың эрудициясын көрсетуге деген ұмтылыс емес, әдеби даму туралы сызықтық, жазықтық идеяларды жеңу тәсілі, әдеби процестің ағымын стереоскопиялық түсіну сияқты көлемді қозғалысқа көшу болды [8, 38].

Оның М.О. Әуезов атындағы әдебиет және өнер Институтына келген алғашқы күндерінен бастап институтты бітіргеннен кейін қабылданған жас ғалымдардың тұтас галактикасы 1974 жылы академиялық тұрғыдан дамыған институтқа шулы топпен келді және бірден өзінің көзқарастарының балғындығымен, жас серпінімен, өз орнын табуға деген шынайы ниетімен – жоғары білімді, ғылыми және азаматтық ұстанымды қажет ететін өте қиын жерде орын алды, мамандығы бойынша ол – әдебиеттанушы.

Б.Майтановтың халықаралық симпозиумдар мен конференцияларда, ғалымдар мен диссертациялық кеңестерде сөйлеген сөздері ізгілікпен, әдептілікпен, басты нәрсені бөліп көрсете білуімен, материалды бірден қамтумен және одан әрі даму үрдістерін айқындаумен сипатталды. Оның ғылыми қызығушылықтарының ауқымы өте кең болды.

Көркем сөз шебері мен шебер әдебиеттанушы мен сыншының соңғы өсиеттерінің бірі ретінде институттың Ғылыми кеңесінде 2011 жылдың қазан айында Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдебиеті бөлімінің аяқталатын ұжымдық монографиясы үшін Қазақстанның қазіргі орыс тілді әдебиеті туралы бөлім дайындау туралы үндеу жасалады. "XXI ғасырдағы Қазақ әдебиеті" кітабында "орыс тілді қазақ әдебиеті" (филология ғылымдарының докторы Нұрдәулет Ақыштың қазақ тіліне аудармасы) бөлімі осылай пайда болды.

Б.Майтановтың М.О. Әуезов шығармаларының жаңа 50 томдық академиялық жинағын басып шығаруға және басып шығаруға қосқан үлесі ерекше маңызды. Оның шәкірттері мен ізбасарлары бұл туралы жазады деп ойлаймын.

Майтановтың барлық еңбектерінен әдеби тарих құбылыстардың механикалық қосындысы емес, оның тұтастығы мен процесс ретінде жұмыс істеуін қамтамасыз ететін қатынастар мен өтулердің динамикалық жүйесі екендігі көрінеді. Бұл міндет есімдерді тізімдік таңдаудан бас тартқан кезде, сондай-ақ ұлттық классика мен жаңа заман туындыларын жаңадан оқыған жағдайда шешілуі мүмкін.

Ұлы сөз шеберлерінің көркемдік тәжірибесі "шынымен де зерттеушілердің бірнеше ұрпақтарының ойлары үшін таусылмайтын қайнар көзге айналды. Әдеби қозғалыс шындықты бейнелеудің терең, жан-жақты әдістерінің логикалық дамуына әкелді, әртүрлі халықтардың ең жалпы дәстүрлері мен рухани-адамгершілік эволюциясын ашып, оларды белгілі бір әлеуметтік орта аясында мұқият, жайбарақат талдаудың арқасында", - деп сенімді түрде жазады Б.Майтанов.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Токжанов Т. Қазақстан әдебиет. – Жұлдыз, 1990.
2. Жұмабаев М. Шойын жолы. – Алматы: 1994.
3. Елеуқенов. Ш. Әдебиеттегі Психологизм. Жұлдыз, 1998.
4. Бекмаханов Е. XIX ғасырдың 20-40 жылдарындағы Қазақстан: оқу құралы. – Алматы: 1994.
5. Жарылғапов Ж. Майтанов және әдебиеттің ұлы теориясы. Жұлдыз, 2001.
6. Алтынбаева С. Қазақстанның қазіргі әдебиеттануының алғашқы жұлдызы. – Алматы: 2008.
7. Изотов А. Бақытжан туралы естеліктер. Жұлдыз, 2011.
8. Сафронова Л. Филология ғылымдарының докторы, профессор Б.Майтановтың еңбектеріндегі пәнаралық зерттеулер. – Алматы: 2007.

Гадюкова А.В., Карагандинский университет Казпотребсоюза, факультет бизнеса, права и технологии, гр. ПиМО21-2, студент
(*Научный руководитель – к.ф.н., старший преподаватель Джусупов Б.И.*)

ПРОБЛЕМА ПРОИСХОЖДЕНИЯ ЯЗЫКА

Одним из наиболее дискуссионных вопросов лингвистики является вопрос о происхождении языка. Ведь сложность решения данной проблемы состоит в том, что о происхождении речи, о ее начальных этапах мы можем судить только по косвенным признакам: возникла речь и на протяжении многих веков существовала в устной форме, не оставив после себя памятников. На сегодняшний день ясно одно: сама история языка (как и всякая история вообще) является лишь ретроспективным взглядом в прошлое исходя из наличного состояния теоретической лингвистики. Поэтому и возможность «окончательного разрешения» вопроса о происхождении языка, как и возможность создания подлинной истории языка является мифом современной науки о языке; функции от господствующих «классических» схем теоретической лингвистики и философии языка.

Происхождение языка будет всегда оставаться тайной и пока существует наука о языке; сама теоретическая лингвистика создаёт и поддерживает эту тайну в качестве необходимого условия своего существования. История языка - это одновременное множество разных и даже взаимоисключающих историй, рассказываемых о языке, поэтому «объективная история развития языка» - это такой же, как и прочие, миф современной лингвистике научная история языка состоит не в написании его истинной истории, а в умении читать и понимать одновременно множество историй о языке. Классическая фонология объясняет происхождение языка как процесс формирования членораздельной речи или процесс развития способности артикуляции. Этот процесс тесно связан с физиологическими механизмами артикуляции -формированием специфически человеческой гортани и других органов речи. Но в свете упомянутых выше теорий знака, символа, письма и текста эта история должна быть радикально пересмотрена. Происхождение языка следует рассмотреть из символической деятельности как основы языка.

Данная проблема происхождения языка выводит нас к проблеме производства смысла, поскольку в рождении смысла (значение) философы и лингвисты сегодня видят начало языка (и культуры). А происхождение смысла связано в первую очередь с символической деятельностью, с символом как решающим элементом культуры и языка. Язык является одной из самых ранних и наиболее адекватной формой символической деятельности, хотя и не единственной. Тем не менее, мы не должны полностью отождествлять эти два вида деятельности. Основная проблема производства смысла связывает воедино понятия (и проблемы) символа смысла языка. Язык является одной из самых ранних и наиболее адекватной формой символической деятельности, хотя и не единственной. Тем не менее, мы не должны полностью отождествлять эти два вида деятельности. Символическая деятельность, во-первых, шире собственно языковой (вербальной) и может осуществляться в неязыковых (недискурсивных) формах. Но главное, она предшествует языковой, т.е. является более древней, чем языковая, и тем самым позволяет правильно поставить и решить вопрос о происхождении смысла, и тем самым языка. Проблема производства смысла связывает воедино понятия (и проблемы) символа, смысла и языка.

Многие лингвисты и философы XX века подошли к догадке о генеративной функции символической деятельности по отношению к языковой. Так, выдающийся американский языковед Эдвард Сепир, рассматривая проблемы происхождения языка, высказал мысль о том, что коммуникативная функция языка является не основной для него, и не может быть причиной